

ראו באורי

איילת הפתוחים

העלון לעילוי נשמות

האשה החשובה

אשת הוראה וחינוך דגולה

היועצת חינוכית

מרת **רבקה רחל ארליך** ע"ה

אלמנת הרב ד"ר **דב ארליך** ז"ל מקרית ישמח משה

בת הרב **יעקב גלב** ז"ל מומייסדי כפר אתא

העמידה בעוז רוחה דורות של תלמידות

מוקצת מדבריה כונסו בספר "שבילי הלב"

ח"י סיון תשפ"ו

ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת שלח לך

רצון ד' – מעל הכל

מאת הרב אבי זהבי

המרגלים הכניסו את דעת האדם מול דעת השם. הם חשבו שהם מבינים טוב יותר מה נכון לעם ישראל באותו הזמן, ובכך נפלו בטעות הקשה ביותר – להעדיף את ההיגיון האנושי על פני רצון ד'. מסופר על רבי שמשון מאוסטרופולי זצ"ל שבזמן הגזירות הקשות אמר לו השטן: אם תפסיקו ללמוד תורה, לשמור שבת ולעשות ברית מילה – לא ימות עוד יהודי. ענה לו הצדיק: "נמות כולנו ולא נבטל קוצו של יו"ד מן התורה." משום שאין בעולם שום חשבון, גדול ככל שיהיה, שיכול לעמוד מול רצון השם יתברך.

זהו המסר הגדול של הפרשה לכל אחד מאיתנו. אדם צריך לבדוק את עצמו בכל יום: האם מחשבותיי, דיבוריי ומעשיי מכוונים לרצון השם, או שמא אני מכניס בהם את דעתי האישית ואת רצונותיי, גם כאשר הם נראים לי לשם שמים? לעיתים אדם עשוי להיות תלמיד חכם, בעל מידות טובות וכוונות טהורות, אך הוא משוכנע שבנושא מסוים מותר לו לחלוק על גדולי ישראל ומנהיגי הדור. הוא בטוח שהוא פועל לשם שמים, אך שוכח שהקב"ה הוא שהעמיד את מנהיגי התורה להורות את הדרך לעם. כאשר אדם מבטל את דעתם מתוך גאווה נסתרת או מתוך ביטחון מופרז בשכלו, הוא עלול למצוא את עצמו חוזר על טעות המרגלים.

פרשת שלח מלמדת אותנו שהניסיון הגדול ביותר אינו רק להבחין בין טוב לרע, אלא בין רצון השם לבין הרצון האישי שלנו כאשר שניהם נראים טובים ונכונים. הזכות הגדולה של האדם היא לבטל את דעתו בפני דעת התורה ורצון הבורא.

יהי רצון שנזכה ללכת בתמימות אחר רצון השם יתברך, להינצל מדעות רעות ומטעויות, לקבל את דעת התורה באהבה ובענווה, ולזכות במהרה לראות בגאולת ישראל השלמה ובבניין ארצנו בקדושה ובטהרה. **שבת שלום!**

פרשת שלח עוסקת בחטא המרגלים, חטא שבעקבותיו נגזר על דור המדבר שלא להיכנס לארץ ישראל. ישנן שאלות רבות בפרשה, אך שאלה אחת בולטת במיוחד: כיצד ייתכן שאנשים שהיו מן הצדיקים והשלמים שבעם ישראל הגיעו לכישלון כה גדול? כיצד אותם אנשים שנבחרו בקפידה, שעליהם מעידה התורה "כולם אנשים, ראשי בני ישראל המה", נפלו בחטא כה חמור, עד שגררו אחריהם את כלל ישראל?

קשה עוד יותר להבין כיצד משה רבינו, שהיה הבקי ביותר בחכמת האדם וגדול הנביאים, בחר דווקא בהם. ולא רק הם נכשלו, אלא הצליחו להשפיע על כל העם, שכבר ראה את יציאת מצרים, קריעת ים סוף ומתן תורה, ושוב נפל בפח היצר לאחר חטא העגל.

נראה לומר שהמרגלים לא פעלו מתוך רשעות חלילה. כוונתם הייתה טובה. הם הכירו את מצב העם וסברו שעם ישראל עדיין אינו מוכן מבחינה רוחנית להיכנס לארץ ישראל ולחיות חיי תורה מלאים בארץ, במיוחד לאחר שנודע להם שמשה רבינו לא יכנס לארץ. הם חששו שכאשר ייכנסו לארץ, יתערבו יותר בענייני העולם הזה, ובשל השפעת הערב רב והיצר הרע יגיעו לקלקולים חמורים שעלולים לסכן את עתידו הרוחני של העם.

לכן החליטו להפחיד את העם ולהוציא את דיבת הארץ. הם חשבו שאם הכניסה לארץ תידחה, משה רבינו ימשיך להנהיג את העם במדבר, ללמדו ולהכשירו עד שיהיה ראוי להיכנס לארץ בקדושה ובטהרה. כל זאת, להבנתם, מתוך אהבה ודאגה לעם ישראל ומתוך רצון לקיים את מצוות "ואהבת - לרעך כמוך".

הם אף חשבו שהקב"ה, היודע מחשבות בני אדם ורואה את כוונתם הטובה, יסלח להם או לפחות ירחם עליהם בדין.

אך כאן הייתה טעותם הגדולה... הם שכחו את היסוד הראשון שעליו עומדת כל התורה כולה: "אנכי ה' א-לוקיך". לפני כל החשבונות, לפני כל השיקולים ולפני כל הכוונות הטובות – יש את רצון ה'. כאשר הקב"ה מצווה להיכנס לארץ ישראל, אין רשות לאדם, אפילו אם הוא צדיק גדול וחכם עצום, להעמיד את דעתו מול דעת הבורא.

לפרטים על המדרשה: ☎ 052-4158165

חדש! ניתן לתרום בכרטיס אשראי למדרשת 'ראו באורי'
באתר המאובטח של 'נדרים פלוס'. לפרטים: 052-7134545

מחשבת ישראל

הרב רפאל יוכפז - חוקר תורת המהר"ל מפראג

להזמנת הרצאות - 052-7692767 ניתן לצפות בשיעורי הרב גם באתר בינינו

החילוק בין השגת משה להשגת רבי עקיבא בתורה

חשבתי להסביר זאת בעזרת משל על תמונת הפזל לאחר שהרכבנו את תמונת הפזל אנו נקבל תמונה בשלמותה, ממילא, משה רבינו שהיה בגדר של מסירת התורה בכלליותה פירוש הדבר שזה כדוגמת תמונת הפזל שהמסתכל בא ממרחק הרי שהוא רואה תמונה אחת גדולה וזה בעצם כלליות התורה לעומת זאת רבי עקיבא שהיה בגדר מוסר התורה בפרטיות הרי שהוא כדוגמת המביט בתמונת הפזל מקרוב והרי המביט מקרוב נחשף לקווים של הפזל והקווים של הפזל הם בעצם הפרטיות והחילוקים שיש בין די לדין אלא הם הקוצים שרבי עקיבא היה דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות, עומק הביאור,

על פי האמור מחמת שרבי עקיבא היה בגדר של פרטיות שזה בעצם הלחלק בין דין לדין וזה הרי החלקים היותר קשים שאינם נתפסים לכלל האנושות לכן הוא לא היה מוסר התורה שהרי המהר"ל אומר שמה שהתורה גם פשוטה זה מצביע על השלמות שבתורה ואם התורה הייתה רק קשה הרי שחסר בשלמות שלה לכן אפשר להבין למה רבי עקיבא לא היה מוסר התורה שהרי עד כמה שלא כולם היו תופסים את דבריו זה מספיק שחלילה התורה חסרה והרי היא בשיא שלמותה...

אין ספק שאחת התמיהות היותר גדולות בחז"ל פונות לצד מעלתו הנשגבה לה זכה רבי עקיבא עדי כדי כך שמובא בחז"ל כשעלה משה למרום שרגע שראה את השגת רבי עקיבא זעק לקב"ה ריבונו של עולם יש לך אדם כזה שדורש על כל קוץ וקוץ שבתורה תילי תילים של הלכות ואתה נותן את התורה על ידי,

ומכאן השאלה הידועה זועקת כיצד יתכן להבין שמשו רבינו שמוגדר כ"רבינו" המושג רבינו פונה בעצם לדמות רבנית היודעת ספר ופה הכוונה לסתם "רבינו" אלא לרב הרבנים עד כדי כך שמובא בספרים הקדושים שכל הנביאים שאבו את רוח הנבואה לא רק ממשה אלא אף טרם שנברא משה עד כמה שייברא אדם ענק כמשה זה מספיק לתת למפרע לכלל הנביאים אף לפניו את כוח הנבואה..

עוד נאמר בחז"ל ביחס לדמותו של משה שהגם שנאמר "שלא היה חכם כשלמה" אין זה כולל את משה אלא באמת משה עלה בחוכמתו על שלמה המלך,

אם כך השאלה זועקת כיצד ניתן להבין שרבי עקיבא זה להגשת יתר בתורה לעומת משה רבינו אדון הנביאים והמלכים,

היחיד שנכנס לעובי הקורה ומיישב תשובה משכנעת הלא
הוא המהר"ל (תפארת ישראל)

עונה המהר"ל, משה רבינו היה בגדר של מוסר התורה בכלליות לעומת זאת רבי עקיבא היה בגדר של מוסר התורה בפרטיות

חובת האדם להעריך את עצמו

כמו נמלה קטנטונת, כי כך היא המציאות, שהאחר תמיד יעריך אותך פחות ממה שאתה מעריך את עצמך.

ההסתכלות של האדם על עצמו, משפיעה רבות על איך שאחרים יסתכלו עליו.

לכן, מוטלת על האדם החובה להעריך את עצמו, ולראות באמת מהן היכולות שיש לו, ומהן החוזקות וההצלחות שלו, וודאי שלכל אדם ישנם דברים שהוא יותר חזק ומוצלח בהם.

אך יחד עם זאת, ברור הוא שהאדם צריך להתנהג בענווה - ולמרות שהוא מחזיק מעצמו ומיכולותיו כפי שצריך, אסור לו להתנשאות על האחר, ועליו לזכור שכל מה שיש לו, זה מתנת שמים.

אך מצד שני, אסור לו גם להתנהג בשיפלות, שהוא משפיל את עצמו ולא מחזיק מעצמו ומיכולותיו.

"אמור לי מי אתה, ואומר לך אני, מי אתה."

בפרשת השבוע, מסופר על שנים עשר המרגלים ששלח משה רבינו לרגל את ארץ ישראל טרם הכניסה אליה.

כאשר המרגלים חוזרים למדבר ומציגים את ממצאי הריגול שלהם, בין יתר הדברים הם אמרו את הדבר הבא: "ושם ראינו - את הנפילים - בני ענק... ונהי בעינינו - כחגבים וכן - היינו בעיניהם."

המרגלים פגשו שם אנשים ענקיים, ולעומת הענקים הללו, המרגלים הרגישו את עצמם כחגבים - מעופף קטן, ולטענת המרגלים גם האנשים הענקים שם, הסתכלו עליהם כקטנים.

רש"י זיכרונו לברכה כותב, שהאנשים שהתגוררו בארץ ישראל הסתכלו על המרגלים כאילו הם נמלים.

מהיכן רש"י החליט על כך?

אולי גם הם הסתכלו עליהם כחגבים כפי שהם עצמם היו נראים בעיניהם?!

השיב על כך רבינו עובדיה מברטנורא זיכרונו לברכה: כשאדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר,

פרשת שלח לך

האור החיים י"ד כ"ד

על הפסוק **עבדי כלב**

מקשה ג' קושיות:

א. מה גרם לכלב להקרא עבד ה'?

ב. למה יהושע לא נקרא עבד ה'?

ג. מה הכוונה רוח אחרת היתה עימו.

ומסביר שהסיבה שיהושע לא נקרא עבד ה' כי ליהושע היתה שמירה מיוחדת בזכות התפילה של משה והיא גרמה לך שיהושע לא התעניין בעצת המרגלים.

משא"כ כלב, לשון האור החיים נכנס במקום סכנה, רוח אחרת היינו רוח המרגלים מחשבת המרגלים היתה עמו, עמו במלחמה.

ולכן נקרא עבד ה'.

לומדים מכאן שתי נקודות:

א. צורת עבד ה' שהוא תמיד נלחם.

ב. שמלחמה יכולה להיות גם בדרך קשה, שהרי כלב הלך למערת המכפלה.

הרב דסלר שואל בפרשת ציצית למה מזכירים ולא תתורו אחרי מצות ציצית?

ויובן ע"פ מעשה שהיה עם ראש ישיבת חברון ר' שמחה זיסל ברוידא שאחד הבחורים העיז פניו, בזמן שר' שמחה זיסל הלך להכין לעצמו כוס שתיה, להסתכל בפנס הערות שלו שהיה מונח ע"י הגמ' שלו ולרוע מזלו של הבחור הרב ברוידא ראה והסביר לו שסקרנות וריקנות הם אותם אותיות.

והיינו שזאת הסיבה שאחרי שיהודי כל הזמן ממלא את עצמו בעשיית המצוות לא צריך להסתקרן כל הסקרנות נובעת מריקנות.

הפלא יועץ הביא בשם החסיד שאמר שלא ידע שידע עד שידע שלא ידע והסיק שתכלית הידיעה היא לדעת שהוא לא יודע, דהיינו שתחושת הריקנות היא זו שגורמת שתורה לא תשכח.

הרמב"ם כ' שאין היצר בא, אלא על לב הפנוי מין החכמה.

הסבא מקלם שאל למה בשביל לדמיין את הקב"ה, צריך כ"כ הרבה הקשרים ואילו בבגדי צבעוני של אישה, מיד מובן שגורם להרהור. והסיק שכמו שאצל בגדי צבעוני, נפשו של אדם מחמדתו, כך אדם צריך לחמוד את הקב"ה.

והדרך היא לענג את המצוות, כמו שאומר דוד המלך "נפשי חולת אהבתך" וריפוייה בהראות לה "נועם זיווך" – היינו עונג המצוות ועבודת ה' זה מרפא לנפש.

וזהו שאומר עוד דוד בתהילים "כי בי - חשק ואפלטו" לחשוק בקב"ה.

נסיים עם דברי הסבא מסלבודקא שמסביר את הדקות של לשון הרע, שביסוד הפשוט הוא שלא לדבר רעה על החבר, אבל לשון טובה שלא מגדירה מספיק מדויק את המעלה בחבר ואפילו אם לחבר לא אכפת - יש על זה תביעה, ומסביר הסבא שבלשון הרע חוץ מהאדם עצמו יש כאן גם דיבור מול בריאה של הקב"ה צלמו כביכול

אדם המדבר על חברו כמדבר על השכינה כביכול.

וא"כ למה נסמכה פרשת המרגלים לפרשת לשון הרע - שראו ולא למדו מוסר

אבל עדיין הם דברו על ארץ דומם ואילו מרים דברה במשה

אלא שהדיבור של המרגלים הוא פגיעה בעצמותם בצלם עצמם.

היסוד של הכל הוא מלחמת היצר שמביא את האדם להקרא עבדי כלב שרוח אחרת הייתה בו.

- וינסו אותי עשר פעמים - שמעתי מהרב גמליאל רבינוביץ שלפעמים יהודי עובר את העבירה ושם לב **שהוא לא מת מזה** ואחרי תקופה נגזרת עליו גזירה והוא מתפלא - כשיהודי עובר עבירה והוא לא מת מזה הוא צריך להזדעזע ולחזור בתשובה.

- עבדי כלב וכו' עקב - המעלה הגדולה א. ענוה אבל לא רק אלא המצוות שאדם דש בעקביו, כמו עלינו לשבח, תפילת הדרך, קר"ש על המיטה.

- אמר מגיד מישרים מדורות הקודמים למטה יוסף - למטה יוסף שיהודי יורד לעולם הזה שוכח מנשה (נשני א-לוקים) את המטרה שלשמה בא ובגללה קיבל את מתנת החיים. גדי בן סוסי - תגיד לעצמך שאתה לא סוס, יש לך תפקיד.

- אמר ר' ראובן קרלינשטיין שכשהתקשרו להודיע לו שמצאו עבורו כליה מאוד נבהל, כי הטיפול מאוד מורכב. שאלו אותו בשביל מה בא הרב לאמריקה עם המשפט הזה הלך ר' ראובן בהמשך חייו הרבה שנים, בשביל מה באתי לעולם הזה, מה התפקיד שלי.

**שבת לא עוזבת - אור
ליום א', ט'ז בסיון,
תשפו**

שלום לכן יקרות!

הרבה פעמים אנו מתבטאים, לאחר ששבת מלכה המלכה עוזבת אותנו, במילים- 'השבת עברה...'. ראיתי דברים נפלאים, שנאמרו ע"י הרב פינקוס, זצ"ל, בדיוק בנושא זה- {מתוך מאמרו של הרב רפאל ברלזון הי"ו} הרב מביא סיפור על חנווני, שהיתה לו חנות למוצרים לפסח בלבד. {מי שזוכר עד לפני כמה שנים זה, עוד היה קיים}... כל מי שנכנס לחנות זו, קנה, עולם ומלואו... האם כשנגמר החג יצטער החנווני, שהחנות נסגרת? מה פתאום?! הרי כיסיו ביה תפוחים, חשבון הבנק מלא, מה לו כי ילין? כך זה גם איתנו- האם נצטער שהסתיים חג הפסח? להיפך בדיוק!! הלא החג מטעין אותנו באין ספור דברים- 'נהמא דמהימנותא'- מצות- לחם אמונה,

ולנהמא דאסוותא'- מצות- לחם רפואה. וכך בכל חג וחג, עם כל המטען שלו. זו אכן סיבה לשמחה! בשבת קודש, אומר הרב פינקוס, זה אותו דבר בדיוק! במוצאי שבת אנו מלווים את המלכה, {בסעודת 'מלווה מלכה,' כי השבת לא -'עברה,' אלא- השבת 'התווספה...'} אמרו חכמים, שמצווה לסדר שולחן, במוצאי שבת לסעודת 'מלווה מלכה,' כדי לכבד את השבת בצאתה. שבת קיט, ע"ב,) כמו אדם שנפרד מאורח יקר ואהוב, שקשה עליו פרידתו, והוא הולך עמו כברת דרך ארוכה, כדי לשהות עוד במחיצתו, כך צריך לנהוג עם השבת, שלמרות שהיא כבר נסתיימה, אנו ממשיכים להתבשם ולהתענג מקדושתה.

שבוע טוב ומבורך, בשורות טובות!!

**מה נדבר בפה אחד? -
יום ב', ט'ז בסיון,
תשפו**

שלום לכל היקרות!!

כפי שהזכרנו,

בפרשת השבוע הוזכרה לנו מרים הנביאה, שחלתה בצרעת עקב דיבורה על אחיה, משה רבינו... ולא סתם מביאה התורה פרשיה זו, אלא ללמדנו עד כמה קשה עוון לשון הרע... ----- המיוחד באדם מכל הנבראים זו יכולת הדיבור. הדיבור הוא כלי הביטוי למחשבה, לשכל הנתון בו - "צלם א-לקים", שהוסיף ה' לאדם על כל הנבראים. וכך מתרגם אונקלוס את המלים- "לנפש חיה" בפסוק- "ויהי האדם-לנפש חיה-" " לרוח ממלאל - "לרוח מדברת. הדיבור מהווה אמצעי ביטוי למחשבות האדם, להבעת רצונו, ליצירת קשר עם הבריות. ואי לכך, נחשב הדיבור לחלק המרומם ביותר של האדם. מקובל לחלק את העולם הנברא לארבע דרגות, זו למעלה מזו- דומם, צומח, חי ומדבר. דרגת האדם מכונה בשם "מדבר" כי הדיבור הוא אכן המאפיין הבולט והייחודי שבו.

במקורותינו נחשב הדיבור לקדוש ביותר ,
כי דרכו מביע האדם את הקשר והגעגועים שלו לבורא ,
בדיבור הוא מבטא את ייחודו על כל הבריא.

רבי שמעון בר יוחאי אמר-
"מתחילה אמרתי,
שאילו הייתי בעת מתן תורה,
הייתי מבקש מבורא העולם,
שיברא שני פיות לאדם :
כפה אחד ילמד ,
ובפה השני יעסוק בצרכיו החומריים .
כעת אני חוזר בי ,
שכן אנשים מנצלים את הפה האחד,
שנתן להם בורא העולם לאמירת לשון הרע ,

ועל אחת כמה וכמה בשני פיות !"
(על פי תלמוד ירושלמי, שבת א)

מחר נמשיך...השארו איתנו...

פשוט לשתוק! יום ג' ,

י'ז סיון, תשפ"ו

שלום לכן יקרות!

המשך לדברים שהזכרנו אתמול,
אני מביאה המשך...
אמנם, הנושא רחב מיני ים,
אנו כמובן נוגעים במעט שבמעט...
וכך כותב ה"חובת הלבבות- "
'המדבר לשון הרע ניטלים ממנו המצוות,

ועוברים לאותו האיש שדיברו עליו לשון הרע ,
והמדבר לשון הרע, נוטל עוונותיו של חברו'.
ומעשה היה בחסיד אחד ,
שדיבר עליו אדם לשון הרע .

וכשנודע לאותו חסיד שחבירו,
דיבר עליו לשון הרע ,
שיגר לו מתנה יפה מן המובחר שהיה לו ,
וצירף אגרת ובה נאמר כך :

"אחי היקר, דע לך,
שהמתנה היקרה הזאת שאני שולח לך,
היא תמורה למתנה גדולה מזו שקיבלתי ממך.

שמיד כשדברת עלי לשון הרע העבירו לפנקסי,
כל הזכויות שהיו לך ,
וכיון שקבלתי מתנה יקרה כזו כל זכויותיך,
בדין שאשגר לך מתנה כתמורה לכך."

וזה ביאור הכתוב (תהלים לא- }.

"תאלמנה שפתי -שקר,
הדוברות על -צדיק עתק -בגאווה ובוז.
מה רב -טובך אשר -צפנת ליראיך פעלת לחוסים -בך נגד -בני אדם- "
דהיינו יאלמו שפתי השקר של דוברי לשון הרע,

שגורמים נזק לעצמם, שמאבדים זכויותיהם ,
והצדיקים זוכים בהם בעולם הבא ,
הם יראיך שנוטלים שכר נגד בני אדם אלה,

שדיברו עליהם לשון הרע...

אכן ממש מזעזע...

אבל אם נרצה לקחת כמה דברים מעשיים לדרך ,

אז אולי כדאי לקחת כמה נקודות, שכל אחד ואחת לפי יכולתו/ה וכוחו/ה-

-להשתדל לא להעלות אנשים על השולחן,

לא בכלל ובפרט לא בשבתות...

-ובכלל להשתדל לא לדבר על אנשים אחרים...

גם דברים טובים על מישהוא,

יכולים תמיד להקפיץ את ה'אבל'

המסורת,

ולכן כדאי פשוט לא להזכיר במידת האפשר,

ושלא לצורך חינוכי, אנשים אחרים...

-לאחד מילדי שהיה סקרן במיוחד,

הייתי אומרת -הדבר היחיד שצריך לענין אותנו,

אצל אנשים אחרים, הוא:

האם הם זקוקים לעזרה כלשהיא...

-אם קרה משהוא ואת חייבת לספר על כך,

למישהוא ממכרייך או משפחתך,

אני מציעה לך עסקה שווה-

התאפקי ובאותו רגע בקשי בקשה או אישית,

או על מישהוא חולה!

ועצתו של רבן שמעון בן גמליאל-

מאז ומתמיד היה לאדם קושי,

לסנן את דיבורו שיהיה רק דיבור של מצווה ,

או, לפחות דיבור מותר .
 רבן שמעון בן גמליאל, למרות היותו
 רב גדול ,
 עבר גם הוא את ההתנסות הקשה עם
 דיבור לא מותר,
 ואז הגיע למסקנה, אותה הוא ממליץ
 גם לנו—
פשוט לשתוק!
 ודאי שצריכים לדבר בכל נושא
 הכרחי ,
 אבל כוונתו היא, שהמגמה הכללית
 תהיה—
 צמצום מירבי של הדיבור וכך אמר:
 "שמעון בנו אומר, כל ימי גדלתי בין
 החכמים ,
 ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה."
 מה נוסיף ומה נאמר!?

בשמיים שונאים

מריבות- יום ד' , י'ח

בסיון , תשפ"ו

שלום לכל היקרות!

בהמשך לכל הדברים שדברנו עליהם
 לאחרונה,
 על הצורך לשמור על פינו ולהשתדל
 להתרחק,
 מכל קטטה ומריבה וכל מחלוקת,
 אני שולחת סיפור עם מסר ענק,
 בזמנו הבאתי אותו,
 ומפאת חשיבותו, אני מביאה אותו
 שוב...
 הגאון ר' אלימלך בידרמן סיפר מעשה
 זה,
 שארע לפני כחמישים שנה ,
 ועורר בזמנו רבים לתשובה,

ולהתחזקות ב'בין אדם לחברו',
 ובפרט בזהירות מפני מחלוקות
 והקפדות.
 במשפחה שבה אירע הדבר, נפטר אב
 המשפחה,
 שהיה אישיות חשובה - דיין ומרביץ
 תורה חשוב ,
 ששמו הלך לפניו במגזר החרדי .
 בתום ימי השבעה, בניו פתחו את
 הצוואה של אביהם ,
 ביודעם כי הוא אדם אמיד,
 שהשאר אחריו כסף רב, דירות ורכוש.
 אלא שדווקא שם, במקום הכסף ,
 החלה להתפתח מריבה גדולה בין
 האחים .
 כל אח חשב שלו מגיע יותר ,
 שעליו לקבל את הדירה הגדולה ויותר
 כסף ,
 וכל אחד הגיע עם טיעונו הרבים,
 על 'כיבוד ההורים' שעשה בחיי אביו.
 בשלב מסוים, הגיעו הטיעונים לכדי
 כעס,
 והקפדה גדולה בין האחים ,
 שלא יכלו לדבר זה עם זה בשלום,
 ופתחו בחרם אחד על השני .
 והנה, יום אחד, קיבלו כל האחים
 הזמנה לבית הדין ,
 לדין תורה, כדי שהדיינים בעצמם ינסו
 לחלק,
 את הרכוש של אביהם בין כל האחים.
 במהלך הדיון קיבלו האחים רשות
 דיבור ,
 להשמיע את דבריהם ,
 אך בעוד שהדיינים מקשיבים לכל
 אחד בנפרד ,
 החלה פתאום מריבה

בין האחים, שכללה צעקות וכעס ,
 בכי ואפילו קללות אחד על השני .
 נדמה שדבר לא יכול היה לאחות את
 הקרע,
 ולכבות את אש השנאה שהתפרצה
 בין האחים ,
 בגלל הירושה...
 "שמענו את הצד שלכם,
 ואנחנו צריכים לשקול את כל
 הדברים .
 אנא הגיעו לבית הדין בשנית בעוד
 כמה ימים -
 כשהרוחות יירגעו", אמרו להם
 הדיינים.
 אלא שאז החלה הסאגה האמיתית...
 ימים ספורים לפני מועד הדיון השני-
 אחד הדיינים מהפאנל של הדיון,
 שהכיר מקרוב את אבי המשפחה
 שנפטר -
 חלם חלום.
 ובחלומו, ראה הדיין את אב המשפחה
 ,
 שפנה אליו עם פנים נפולות שהצער
 ניכר עליהן,
 ואמר לו כך :
 "דע לך שבכל פעם שילדיי מזכירים
 את שמי בדין ,
 אפילו שמדובר בדין תורה שנערך
 אצלך -
 מטלטלים אותי בשמיים מצד לצד,
 ואין לי מנוחה .
 יש לי צער איום וסבל נוראי. בבקשה
 ממך ,
 אני מתחנן ומבקש ממך שתספר
 לילדים שלי,
 את מה שאמרתי לך בחלום ,

ותבקש מהם שלא יזכירו את השם שלי בכלל, בזמן הדין." עוד סיפר הנפטר לדיין,

כי בשמיים שונאים מריבות,

ומקפידים ביותר על מי שיוצר אותן.

" כאשר שומעים בשמיים שהמריבה והשנאה,

נוצרו בגלל הרכוש שהשארתי להם ,

מתעוררים עליי דינים קשים שמצערים אותי .

אז בבקשה שירחמו על נשמתי ולא יזכירו את שמי ,"

התחנן הנפטר.

הדיין, שהתעורר מהחלום בחיל ורעדה, לא הצליח להירגע.

עוד ביום שלמחרת, בשעת בוקר

מוקדמת ,

הוא יצר קשר עם בני המשפחה וביקש מהם,

לקרוא בזריזות לכל האחים ,

לצורך הודעה מיוחדת שיש לו

להעביר .

כשסיפר להם את דבר החלום והמסר

של אביהם ,

עין לא נותרה יבשה .

האחים הצטערו שבגללם אביהם

האהוב סובל ,

והגיעו להחלטה שכל הרכוש יחולק

ביניהם שווה בשווה ,

כדי להפסיק את סבלו של אביהם

ולעשות לו קצת נחת רוח.

--

(המעשה פורסם בעלון 'פניני עין

חמד')

--

על מרן החפץ חיים מסופר ,

שכאשר התעורר ויכוח בעיר ראדין ,

והא צפה שזה עלול להיגרר למריבה

ומדון ,

הוא היה עוזב את העיירה לתקופה

מסוימת ,

ולא היה חוזר אליה עד ששקטה

המהומה,

ונרגעה אימת המחלוקת ,

אף שלא חשש שהוא ייגרר אליה ,

מכל מקום לא רצה להימצא בקרבת

אנשי הריב.

לא ככל הארצות - יום

ה' , י"ט סיון, תשפו

שלום לכן יקרות!

פרשת השבוע {שלח לך} ,

מדברת כידוע, על חטא המרגלים...

אותו חטא גדול עם עונש נורא ,

שבבקבותיו, גזר עליהם ה',

שכל אותו הדור, לא יעלו לא"י,

ורק הדור הבא יזכה לכך...

בפרשתנו מסופר, כי לאחר חטא

המרגלים,

והגזירה שנגזרה כי לא יעלו לארץ

ישראל ,

יצאו כמה מבני ישראל להעפיל אל

הארץ .

אך משה רבינו הזהיר אותם-

"אל תעלו -כי אין ה' בקרבכם."

הקשה המגיד מדובנא-,

מדוע אמר להם ה',

שלא יעלו לארץ והרי הם חזרו

בתשובה?

ותירץ כדרכו במשל:

מעשה בעשיר שהיתה לו,

בת יחידה וביקש להשיאה .

באו שדכנים לפניו והציעו לו שני

שידוכים .

האחד בן עשירים אולם החתן עם

הארץ גמור ,

ולעומתו, בחור תלמיד חכם ובעל

מידות,

בנו של גאון בתורה, אך דל אמצעים.

בחר הגביר בשידוך השני אולם תנאי

התנה,

עם המחותר שיתן לבתו תכשיט יקר

מאוד.

תכשיט כה יקר, אמר המחותר-

אין ביכולתי לתת.

אם כך, הודיע אבי הכלה לשדכן-

מעדיף אני את בנו של העשיר .

הוא לא יחסוך מתנות מבתי.

מה עשית? - אמרו לו ידידיו -

בחור זה בנו של העשיר עם הארץ

הוא .

החלפת זהב בנוצות...

הבין הגביר שטעה וביקש מהשדכן,

לשוב ולהשתדך עם הבחור השני .

אלא שעכשיו אמר אביו של הבחור

הלמדן ,

שאינו מסכים להשתדך עם הגביר

הזה.

אם בשביל תכשיט מוכן הוא לקחת

חתן עם הארץ ,

סימן שאין התורה והמידות חשובים

בעיניו כלל .

על כן איני רוצה להשתדך עמו!

כן הוא גם הנמשל, אמר המגיד :

אם לאחר ששבו המרגלים מארץ

ישראל ,

עמדו בני ישראל על דעתם,

וטענו שמצרים טובה יותר ,

סימן שדעתם גסה ואינם מרגישים כלל,

במעלתה ובקדושתה של ארץ ישראל. **מי שלא מבין מהי מעלתה של ארץ ישראל,**

לא יכול להיכנס אליה, ולכן נאמר להם,

כי אין רצון ה' שיכנסו לארץ.

אכן, רק מי שמכיר במעלת וקדושת הארץ,

יכול להסתופף בחצרותיה...

לא ככל הארצות היא ארץ ישראל... אבל-

על מנת לגור באי,

צריכים להיות ראויים לכך...

"ושמרתם- את-קל-חקתי-ואת-קל-משפטי,

ועשיתם אתם, ולא-תקיא-אתכם הארץ,

אשר אני- מביא אתכם- שמה לשבת בה"...

{ויקרא כ}

"והיה אם- שמעו תשמעו-אל מצותי אשר אנכי-מצווה אתכם...

ושמרתם את- דברי אלה- על לבבכם- ועל נפשכם...

ולפדתם אתם- את-בניכם- לדבר בכם...

למען ירבו- ימיכם וימי-בניכם על האדמה,

אשר נשבע ד' לאבותיכם- לתת להם}...

אותו פך השמן הקטן, שדור אחר דור, מעביר את לפיד אש האמונה,

וממשיך ללמוד את התורה,

מיום שניתנה לנו בהר סיני,

שם גם היינו לעם לה,

מתוך דביקות ומסירות למטרה,

אותו קומץ נרדף בדיוק מסיבות אלו,

כבימים האפלים ביותר בהסטוריה...

הוא אותו קומץ, שבזכותו **אנו יכולים לשבת,**

על אדמתנו המובטחת לנו,

ובזכותו בכלל העולם קיים-

"אם לא- בריתי יומם- וְלילה,

חקות שמים- וארץ לא- שמימי"

.חכמינו במסכת נדרים דורשים פסוק זה,

ומבארים כי קיומו של העולם כולו,

וחוקי הטבע ששומרים עליו-

תלויים בברית שכרת הקדוש ברוך

הוא עם ישראל,

ובפרט בלימוד התורה,

שאלמלא זאת,

העולם לא היה יכול להתקיים,

והיה חוזר לתוהו...

לא לקחו מוסר...-פרשת 'שלח לך',

שלום לכל היקרות!

השבוע דברנו על לשון הרע וכל הכרוך בכך,

וזה בדיוק מביא אותנו אל הפרשה שלנו...

אחד הדברים שבהם נתבעו המרגלים,

הוא על כך שלא לקחו מוסר,

מפרשת מרים, שדברה לשון הרע באחיה,

ונענשה חמורות...

" למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים,

לפי שלקחה על עסקי דבה שדברה באחיה,

ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. {רש"י}

וכותב הרב וולבה זצ"ל,

שהוא בטוח שכאשר קרה הסיפור עם מרים,

כל אותו שבוע שבו היתה בהסגר,

עקב הצרעת, בה חלתה,

כשכל עם ישראל עמד וחיכה לה עד שתבריא,

ודאי היו עצרות עם דרשות מעוררות,

וכנסים לחיזוק שמירת הלשון...

וודאי שבין כל הדרשנים היו גם,

נשיאי השבטים, אותם נשיאים

שנכשלו,

בהוצאת דיבת הארץ לאחר מכן...

ובכל אופן נקראים במדרש 'רשעים',

ע"כ שלא לקחו אז מוסר...

וכך כותב רבינו יונה-

"...ואם האדם לא יעורר את נפשו-

מה יעילוהו המוסרים?!

כי אע"פ שנכנסים בליבו ביום שמעו,

ישכיחם היצר ויעבירם מליבו.

אכן צריך האדם בשמעו המוסר לעורר נפשו,

ולשום הדברים אל ליבו ולחשוב בהם תמיד,

עד אשר תקבל נפשו המוסר ועד אשר יטהר."

אומר הרב בן ציון קוק שליט"א-

'לקחת מוסר'-פירוש-

להעמיד את עצמי מול הדברים,

להתבונן האם אני בסדר הדברים הללו

אם לא,,

לשים לב במה אני עלול להיכשל,
וואלו גדרים וסייגים, עלי לעשות,
כדי לא להיכשל...

ואכן זו היתה התביעה על המרגלים-
שלא לקחו מוסר ממה שקרה למרים,
וחטאו בחטא כבד של לשון הרע על
א'...

ונחנו מה?!
האם אנו אכן 'לוקחים מוסר',
ממה שקורה סביבנו?
ומה אנו עושים עם זה?!

אנו עתה לפני שבת קודש,
הבה נקבל על עצמינו-
בשבת זו שומרים על הפה,
ועל שולחן שבת שהוא כולו קודש!
אני יודעת שזה מאוד קשה,
ובמיוחד בימים אלו,
לא לדבר פוליטיקה,
לא להעלות אנשים על השולחן כלל,
{גם אלו שהם לכולי עלמא,
רשעים},...
ולייחד את השולחן והאווירה,
אך ורק לקדושת השבת...
ואולי אז נזכה ל'נחלה בלי מיצרים'...

שבת שלום ומבורך!

מתיקות שלמה הרב שלמה ברורמן

שותפות מלאה

מורי ורבותי, אני רוצה לספר לכם סיפור שהוא מורכב משני אנשים שהיו נוכחים בו – יניב ואודי. שוחחתי עם שניהם, ונביא את דבריו של כל אחד מהם בנפרד, זה דורש קצת ריכוז אבל הטו אוזן ובכך נתרגש מההשגחה המפעימה.

דבריו של יניב

נתחיל בדבריו של יניב: "הייתי שוטר בן עשרים וארבע. אחרי שפינינו את לב הערים של עזה בהסכמי אוסלו, עברנו לגוש קטיף. היו הרבה פיגועים כלפינו, זה לא היה פשוט. באחד הערבים, כשאני הייתי בנוה דקלים במשמרת ערב שיטור עירוני כחול רגיל, טיפלתי באירוע במרכז המסחרי. כשאני בא לעלות לג'יפ, סיימתי לטפל באירוע ואז אני הולך בדרך לג'יפ, ופתאום קלטתי שלט שכתוב עליו 'ש-די' זה לא שלט של מזוזה רגיל, זה ריבוע כמו קופסת סיגריות, לוחית פח קטנה. לקחתי את השלט הזה, אמרתי: 'כיהודי טוב, זה לא יכול להיות על הרצפה'; תליתי אותו על המראה הפנימית של האוטו, ככה שמסתכלים אחורה, תליתי עם אטב כביסה.

אחר כך הלכתי לעשות קניות במרכז המסחרי. כשיצאתי מהחנות, שמתי לב שעל הרצפה יש משהו מאוד מאוד מעניין. ראיתי שרשרת כזאת שכתוב עליה שין-דל"ת-יוד, שם ש-ד"י. אמרתי לעצמי: 'כזאת שרשרת? אני לא דתי, אבל ידעתי שש-ד"י זה שומר דלתות ישראל. לזרוק על הרצפה? זה שם קדוש!'

החלטתי שאני לא שם את זה בגניזה. היו לי באוטו כל מיני קישוטים, הורדתי אותם ותליתי את הלוחית הזו במקום. אמרתי לעצמי: 'לא אכפת לי מה יאמרו, העיקר שומר דלתות ישראל'. לא מעניין אותי כלום, מה יגידו ומה יאמרו, נקודה.

המשכתי את המשמרת הכל כרגיל, ואז למחרת בבוקר הייתי צריך לצאת הביתה אחרי שעבדתי כל הלילה. בכניסה לנוה דקלים עמד שם חייל, עצר טרמפ, אמר לי לכוון למחסום כיסופים, אמרתי לו: 'בסדר, תעלה'. עולה בחור שנודע לי אחר כך ששמו אודי. אני שם לב שאודי יושב עם הנשק כשהקנה מחוץ לרכב, המחסנית בפנים. נראה שברור לאודי שמשוה הולך לקרות, אני רואה אותו כולו דרוך. הוא יושב ממש מקובץ. שאלתי אותו: 'למה אתה ככה מתנהג בצורה כזו לחוצה?'. הוא אמר אני מפחד שיקרה איזה משהו בדרך. זה היה נראה לי מוזר, אמרתי לו: 'מה יכול לקרות כאן? הכל בסדר'. הנסיעה ממשיכה, אבל אני רואה שהבחור יותר ויותר נלחץ, יותר ויותר דרוך, ואני לא מביין...".

דבריו של אודי

רבותי, נעצור רגע בדברים שסיפר לי יניב. אני רוצה שנביא כאן את מה שסיפר לי אודי: "הייתי אז בחור בן 20, חייל. באותה תקופה שירתתי במפקדת זרוע היבשה בכיסופים, וגרתי בנווה דקלים. כדי לעזור בפרנסת המשפחה ולהיות עצמאי, עבדתי במקביל בבית דפוס מקומי. סדר היום שלי היה תובעני: הייתי עובד עד שעות הלילה המאוחרות, ובימים הייתי נוסע מהיישוב לבסיס, כאשר הנשק הצבאי תמיד איתי.

באחד הלילות חלמתי חלום מטלטל: מצאתי את עצמי בשוק ישן, מלא בבאסטות עם ארגזי עץ. פתאום הופיעה דמות, חזותה ערבית, והחלה לרדוף אחריי עם סכין שלופה. נסתי על נפשי, קופץ בין הבאסטות, אך הדמות המשיכה לרדוף אחריי ללא הרף. התעוררתי בבהלה, נסער מאוד. החלום הזה לא הרפה ממני; הוא ישב לי בראש בצורה כבדה ומעיקה לאורך כל התארגנות הבוקר שלי.

יצאתי לדרכי, הגעתי לטרמפיאדה בכניסה לנווה דקלים ועצרתי טרמפ לבסיס. נכנסתי לג'יפ, אך תחושת המועקה מהחלום המשיכה ללוות אותי. ישבתי דרוך מאוד, עם הנשק עליי – כנף הנשק מחוץ לרכב, מחסנית בפנים – בתחושת דריכות עמוקה שמשוה עומד להתרחש. הנהג שאל אותי מדוע אני נראה כה דרוך ומכווץ, התביישתי לשתף אותו בפרטי החלום, אז הסתפקתי באמירה כללית שאני חש חוסר שקט.

הבטתי סביבי, סורק את הדרך בחיפוש אחר הדמות מהחלום, ואז נעצר מבטי על מראה הרכב. הייתה תלויה שם לוחית עם האותיות 'ש-ד"י'. היא הייתה תלויה בצורה אקראית, כמעט מזלזלת, והדבר צרם לי מאוד. כבן אדם דתי, כאב לי על הביזוי הזה; תהיתי מדוע הדבר הזה נמצא שם בצורה כזו. המחשבה הזו לא הרפתה ממני במשך כל הנסיעה, והיא רק העצימה את התחושה הקשה שמשוה עומד לקרות, וחיברה אצלי, בדרך שאיני יודע להסביר, בין החלום לבין המציאות הנוכחית.

חלפו עשר דקות של נסיעה מתוחה. מחסום כיסופים כבר הופיע באופק, והטרמפ עמד להסתיים. אמרתי לעצמי: 'נראה לי שסתם הגזמתי, כנראה הכל בסדר'. עמדתי לרדת מהרכב, מנסה לשכנע את עצמי להשתחרר מהמחשבות האלו ולהמשיך הלאה."

דבריו של יניב

המרדף וההצלה

"אני מזהה חמישים מטר לפניי יוצא מתוך הפרדסים רכב מסוג סובארו ופונה ימינה, משתלב לתנועה. אני נוסע אחריו לכיוון מחסום כיסופים. עכשיו נדלקו לי כמה נורות אדומות. היו לרכב לוחיות זיהוי ישראליות – בעוד שכל הרכבים הפלסטינים שיוצאים מחאן יונס אמורים להיות עם מספרים פלסטיניים. הם נצמדו לשוליים ונתנו לי לעקוף אותם, ואמרתי לעצמי: 'למה הם נותנים לי לעקוף? למה הם לא נוסעים כרגיל למחסום?'

התחלתי לעקוף אותם, והחלפנו מבטים. הם היו לבושים מדי צה"ל, נראו כמו אנשי מילואים. עצרתי את הגייפ בצד ואמרתי לחייל, אודי: 'תמתין רגע, אני רק בודק את הסובארו'. ירדתי מהרכב ללא נשק, צעדתי שניים-שלושה צעדים, סימנתי להם לעצור, ואז – בבת אחת – הם ביצעו פרסה פראית וחזרו לכיוון חאן יונס. התחלתי במרדף אחריהם, מגיע למהירות של 130-120 קמ"ש. התחלתי להסיט אותם עם הרכב כדי להוריד אותם לשוליים. ואז, הבחור בספסל האחורי הוציא מול העיניים של אודי רובה, דרך אותו ופתח באש תופת. באינסטינקט דחפתי את העורף של אודי למטה והתכופפתי בעצמי. כל הזכוכיות התנפצו, יריות כבדות ריססו את הגייפ. באותה שניה הבנתי שמדובר במחבלים. צעקתי לאודי: 'תירה בהם, תירה בהם, זה מחבלים!'. אני חטפתי רסיסי זכוכיות בפנים ובעורף, אבל הייתי בהישרדות – רק לנטרל אותם. דהרתי לכיוון הסובארו, כמעט פגוש אל פגוש. המחבלים יצאו מהרכב והסתדרו למארב מאולתר. עצרתי את הגייפ ויצאנו לקרב יריות, כשכל אחד מאיתנו נלחם על החיים שלו. אחרי כל ההמולה, הרמתי את הראש וראיתי את המחבל נופל קדימה. הם נכנסו לרכב והחלו לברוח לכיוון חאן יונס, ואז פתאום נהיה שקט. הסתכלתי על הרכב וראיתי שהוא מחורר מכל עבר, וזה לא נתפס לי איך יצאנו מזה".

גילוי הנס הגדול

"כוחות המז"פ [מכון לזיהוי פלילי] הגיעו לבחון את הכניסות והיציאות של הכדורים בגייפ. הם זיהו כדור אחד שחדר מולי בשמשה הקדמית, ממש מול הראש שלי, ולא מצאו את חור היציאה. השוטר מהמז"פ אמר לי: 'סתכל, הנה הכניסה, הכדור עשה 90 מעלות ויצא לתקרה'. הוא הראה לי את הלוחית הקטנה של ש-ד"י שמצאתי יום קודם לכן – הכדור פגע בה, הוסט, ובמקום לפגוע לי בראש – חדר לתקרה. הלוחית, בעובי מילימטר אחד, הצילה לי את החיים. השוטר אמר לי: 'אני לא אדם דתי, אבל מתוך שנות עבודתי מעולם לא נתקלתי בדבר כזה, כולם היו בשוק'. זה נתן

לי כוח ועוצמה לא להיבהל משום דבר ולא לאבד תקווה".

המשך דבריו של ניב

"כוחות הביטחון איתרו בשטחים את הסובארו הנטושה, ושם נחשפה המזימה. איש שב"כ אמר לי: 'בפגוש של הסובארו מצאו מפות של הקניון בבאר שבע עם רימונים וכל מיני אמצעי לחימה. הם היו בדרך לפיגוע גדול מאוד'. למחרת, המחבלים באו מחופשים לנשים במחסום ארז, זוהו וחוסלו. הבנתי שהנס הפרטי שלנו הפך לנס גדול יותר – שיבשנו תוכנית לפיגוע המוני. אתם עצרתם אותם? כן, ממש כך. זה גרם לי לסיפוק עצום. האירוע הזה שינה את חיי לגמרי, הוא אירוע מכונן. הבנתי שאין מקריות, הכל מכוון מלמעלה. לא סתם מצאתי את הלוחית ולא סתם אספתי את אודי – היינו בשליחות. יש פה גורל מוביל, והקשר המיוחד בינינו נמשך עד היום. כל שנה, ביום הזה, אנו מתקשרים אחד לשני ומברכים מזל טוב, חוגגים את היום בו קיבלנו את החיים במתנה".

מתוך עדותו של אודי

"כשחזרתי לבסיס ניגשתי לבית הכנסת. אף אחד לא היה שם, פתאום פתחתי את ארון הקודש ועמדתי שם מול ספרי התורה. אמרתי בלב שלי: 'רבנו של עולם, תודה רבה שהצלת אותי! תודה שנתת לי את חיי בחזרה במתנה!'. "

באותו רגע נפל לי האסימון והבנתי את עומק ההשגחה הפרטית שפגשנו: הלוחית 'א-ל-ש-ד"י' תלויה במראה הרכב, ניב מוצא אותה ובאורח פלא תולה אותה, והיא זו שבלמה את הכדור ומנעה מיניב להיפגע. נזכרתי בדברי הרמב"ן ש'א-ל-ש-ד"י' זו הנהגה שבה הקב"ה משדד את מערכות הטבע – בתוך הטבע הקשה והיריות הוא מסדר את העניינים ומביא ישועה לאדם.

הבנתי שזהו אותו כוח עליון ששלח לי את החלום באותו לילה – החלום שגרם לי לנסוע עם הנשק מחוץ לחלון כשאני מוכן לפעולה. כלומר, הקב"ה, שמשדד את המערכות

ומנהל את העולם, הוא זה ששלח לי את 'המתנה' הזו כדי שאהיה מוכן עם הרובה ברגע האמת, אירה במחבלים ואמנע מהם פיגוע רצחני. הוא סובב את כל המהלכים – מהחלום ועד ללוחית – כדי להוכיח לי איך הוא משגיח על עם ישראל ומסובב שדברים רעים שבאים מולנו ייפכו לישועה בדרכים טבעיות. הרי הקב"ה אמר לאברהם: 'גם אם המזלות וכל הטבע נגדך – אני אסדר שהדברים יסתדרו בשבילך'. זה נתן לי כוח ועוצמה לא להיבהל משום מציאות של רע".

התמודדות עם גזירות התקופה

רבתי, אנו נמצאים בתקופה קשה מאוד. גזירות איומות ניחתות עלינו בזו אחר זו, המתעמרות באכזריות בתורה הקדושה, בונה ולומדיה – דבר שלא היה שנות דור, בגלוי ומבלי להתבלבל.

השאלה שכולם שואלים היא: כיצד ניתן להירגע כשבני ישיבות נעצרים, כשבחורים פוחדים ללכת ברחובות, ורועדים מול הגזירות הדוקרניות, וכשהמצב הכלכלי מאיים?

התשובה טמונה בכך שכשם שהקב"ה "שידד" ושינה את המערכות שהתנגדו לאברהם אבינו, כך הוא ישנה את כל המערכות שקמות עלינו. זו דרכו של הקב"ה – הוא פועל בתוך הטבע, הופך את המציאות ומושיע את עמו.

בידינו לשנות את המצב ולהפוך את הקערה על פיה. התשובה לכך טמונה במילים הקדושות "א-ל-ש-ד"י". שם, בשם ה' הזה, טמון המתכון לשינוי המצב:

א-ל: מלשון כוח וגבורה. הקב"ה הוא בעל הכוחות כולם, ואין כוח בעולם שיכול לעמוד בפני רצונו.

ש-ד"י: כפי שלימדנו הרמב"ן, זהו השם המבטא את הנהגת ה' שבה הוא משדד את מערכות הטבע. גם כאשר המציאות הטבעית נראית חוסמת,

קשה או מאיימת – הקב"ה מנהל את העניינים מאחורי הקלעים ומביא ישועה בדרכים טבעי.

ההבנה שהקב"ה הוא "א-ל-ש-די" מעניקה לנו את הכוח ואת העוצמה לא להיבהל משום מציאות של רע, ולא לאבד תקווה, כי אנו יודעים שמי שמנהל את העולם הוא זה שמשגיח עלינו בהשגחה פרטית, ובידו להפוך כל גזירה לישועה.

אך בשביל שהקב"ה ישדד את המערכות ויהפוך את הגזירה לישועה הוא זקוק לנו, ודבר זה הוא גלום במילים א-ל-ש-די עצמם. כפי שנראה להלן בדברי המשך חכמה

להבנת הענין אנו רוצים ללמוד על מצוות ציצית המופיעה לראשונה בפרשתינו.

מצוות ציצית – קבלת עול

הנה בכוונה היא נסמכה לפרשת המרגלים ופרשת המקושש. בואו ונתבונן בנפילה של המרגלים: הם לא סתם פחדו, אלא הפחד שבלבם הוליד עיוות גמור. הם ידעו בבירור כי בכניסתם לארץ ישראל יתבטל מעמדם כנשיאים, והם חיפשו בכל כוחם דרך לשמר את השלטון שלהם. נטיית הלב הזו, והאינטרס האישי לשמור על כבודם, הם שהביאו אותם לכזו כפירה חמורה.

מתוך רצון זה, הם החלישו את העם באמונה ביכולתם לכבוש את הארץ וביכולתם להתקיים שם. הם הגיעו לכפירה גלויה ביכולת של הקב"ה להוציא את כליו מארץ מצרים, מאסו בארץ חמדה, השמיצו אותה ובזו לה בדברים שלא היו מעולם, ואף הטיחו את האשמה הנוראה: "בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים". המרגלים החלו בניסיון להחדיר בעם את כפירתם, ולאחר מכן הצליחו להחדיר בעם את הפחד, את החשש ואת חוסר האמונה המוחלט בהצלחה שלהם לכבוש את ארץ ישראל, כי פשוט נפלו שבי בידי נטיית לבם, במקום להיכנע לרצון ה'.

גם המקושש, למרות שכוונתו הייתה לשם שמיים – לרצות להאדיר את השבת ולהראות לכל עד כמה היא חמורה וחשובה – נפל אף הוא שבי בידי לבו. הוא טעה בדבר בסיסי וייסודי, בכך שניסה להוסיף משלו במקום פשוט להתבטל לרצון ה'.

מול שתי הנפילות הללו, באה מצוות ציצית. הציצית היא "חותם עבדות" במובן העמוק ביותר: זהו בגד של עבדים שהעבד בוחר ללבוש מעצמו, מבלי שהאדון יצווה עליו ללבוש זאת. העבד לובש אותה כי הוא שמח ורוצה, מתוך גאווה ושמחה על עבדותו, ומכריז לפני האדון: "אני מתבטל אליך מדעתי ומרצוני, גאה ושמח להיות עבד שלך, לשמוע בקולך בכל מה שתאמר, ולאהוב את כל מה שתאמר לי לעשות, בלי להרהר אחריו ובלי לחשוש מכלום – אני בטוח".

בגלל שהציצית היא חותם של עבדות, לכן זהו הביטוי המזוקק ביותר של קבלת עול מלכות שמים (מדרש תנחומא, שלח), ולכן כשקוראים קריאת שמע ומקבלים עול מלכות שמים, קוראים פרשת ציצית – כהמשך טבעי להצהרת הנאמנות. בגלל המהות הזו של ביטול גמור, הציצית היא בגימטריא תרי"ג עם הח' חוטים והה' קשרים (מדרש רבה, במדבר י"ז). המצווה הזו שקולה כנגד כל התרי"ג מצוות, והיא הבסיס לכולן, כי מי שמקבל על עצמו את עול העבדות הפשוט והתמים הזה, הוא זה שזוכה לקיים את כל שאר המצוות כפי שנאמר: "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי".

א. הבגד הלא גמור – סמל לעולם הממתין להשלמה

בא ה"משך חכמה" (במדבר ט"ו, ל"ז) ומבאר את מצוות הציצית כביטוי עמוק למצב הבריאה. הבגד, כשהוא מונח עם החוטים המשתלשלים מארבע כנפותיו, נראה כבגד שאינו גמור, כזה שנמצא באמצע תהליך האריגה. מדוע בחרה התורה שדווקא "חותם העבדות" של היהודי יראה כדבר בלתי מושלם?

התשובה טמונה בהתבוננות במציאות העולם: מחד, אנו רואים את פלאי הבריאה – הטבע המדויק, שרשרת המזון המופלאה, ומכונת הגוף האנושי המשוכללת שאין לה אח ורע. אך מנגד, אנו נתקלים ב"חסר" זועק: בני אדם סובלים ממחלות קשות בגוף ובנפש, ומזוננו אינו מושג בנקל אלא דורש מאבק ומסירות נפש. ה"משך חכמה" מלמדנו כי חוסר השלמות הזה אינו מקרי ואינו פגם בבריאה, אלא הוא תוכנית א-לוקית מחושבת. הקב"ה ברא את העולם "לא מושלם" בכוונה תחילה, כדי שהאדם לא יהיה רק נצרך לטבע, אלא שותף להשלמתו.

ב. סוד השם "ש-די" וגבולות הטבע

עומק הרעיון מופיע בדרשת חז"ל על השם הא-לוקי "ש-די" (חגיגה י"ב, ע"א). כאשר ברא הקב"ה את העולם, הטבע היה "מרחיב והולך", מתפשט ומייצר בעצמו בלי גבול, כשתי פקעיות של שתי שנארות ללא סוף. העולם היה פועל מעצמו ובשלמות אוטומטית. אך הקב"ה "גער בו" ואמר לו: "די!".

הקב"ה הציב גבול לטבע והשאיר את העולם עם "חסר". הוא אינו רוצה שהעולם יהיה מושלם מעצמו, כי אז האדם היה נותר עבד של הטבע ותו לא. רצונו של הבורא הוא שבני האדם יהיו אלו שישלימו את המלאכה. החסר בבריאה הוא ההזדמנות שלנו – המקום שבו האדם נדרש לפעול, להתפלל, ולקיים מצוות כדי להביא את העולם לתיקונו.

ג. דורו של שמעון בן שטח – מופת לשותפות

כאשר האדם פועל כראוי, כעבד נאמן לה', הוא מחזיר לטבע את השלמות שנגנזה. כפי שמצאנו בדורו של שמעון בן שטח, שהיו ראויים להשפעה א-לוקית ישירה (תענית כ"ג, ע"א): הטבע פעל בשלמות פלאית, והוציא מזון בתפוקה שאין לה שיעור – חיטים ככליות, שעורים כגרעיני זיתים ועדשים כדיניי זהב. זוהי זוגמה לדורות, המלמדת שכל חסר שיש

בעולם כיום הוא קריאה אלינו להשלים את פעולת העולם.

בואו נחשב חשבוננו של עולם

הנה, מאז שביעי של פסח טראמפ, בדומה לטרמפולינה, מקפיץ את העולם בהצהרות דרמטיות ומשתנות ללא הרף. לאחרונה הוא נראה כמי שרץ אחוז טירוף אחרי האיראנים: הוא נותן להם למרוח את הזמן ולשקם את כל יכולותיהם הצבאיות – מהיכולות הבליסטיות, דרך כוחות הפרוקסי ועד הגרעין. בזמן שהם צוחקים עליו, לועגים לו ומקשיחים עמדות, הם ממשיכים לפעול בנחישות, תוקפים מדינות ואתרים בכל רחבי האזור, וזאת למרות המצור המופעל עליהם. הוא מתחנן שיבואו אליו, ובזמן שהם תוקפים שוב ושוב, הוא ממשיך בשלו.

במקביל, בצפון, החיזבא-ל-לה מכה באמצעים חדשים, כשרחפני נפץ פשוטים וזולים הורגים את החיילים, בעוד שטילים יקרים של מיליון דולר אינם מצליחים לעצור אותם. תושבי הצפון סובלים סבל מר, והצבא נאלץ יחסית לשתוק ולבלום את תגובותיו, כאשר הידיד הגדול – בגלל החנופה לאיראן – בולם כל הזמן את הפעילות הצבאית, ומי שמעיז להמרות את פיו במשהו מקבל כינויים קשים.

מדוע הכל הולך "על הפנים"? הכתובת הייתה רשומה על הקיר כל העת. כאשר בתוך עמנו השמאל נלחם בלומדי תורה מתוך אכזריות ורשעות לב שאין כמותה, וכאשר הנהגת המדינה והציבור – גם הימין ה"מלא מלא" – חלקו שותף לגזירות, חלקו שותק וחלקו שמח לאיד ואינו מוחה, אזי המציאות משתנה לרעתנו.

כאשר אין עמידה איתנה על שמירת התורה והמצוות, הסייעתא דשמיא מתרחקת והטבע כולו משתבש. כל עוד אין הכרה פשוטה בכך שתפקידנו כעבדים הוא להשלים את הבריאה ולהגן על עמלי התורה ולעודדם במקום להילחם בהם, העולם ימשיך להגיב במלחמות ובקשיים ששום כוח אנושי לא יוכל

להם. המציאות הזו היא תזכורת לכך שכל ניסיון לנהל את העולם בדרכים טבעיות בלבד, ללא ביטול לרצון ה', סופו להיכשל.

ועשיתם אתם – אתם עושים את העולם

אומר ה"משך חכמה": כתוב "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי". בפשטות, הכוונה היא שאנו עושים את המצוות, אך ישנו היבט עמוק נוסף – "ועשיתם אתם" – אתם עושים את העולם. כפי שנאמר: "וְרָאִיתֶם אֹתוֹ-וְזָכַרְתֶּם אֶת-כָּל מִצְוֹת ה' וְעָשִׂיתֶם אֹתָם".

חז"ל אמרו כי בבריאת העולם, הטבע התפשט כ"שתי פקעיות של שתי" (חוטים הנארגים זה בזה), והקב"ה גער בו ואמר לו "די". כשם שהחוטים דורשים אריגה כדי להפוך לבגד שלם, כך הציצית באה ללמדנו כי העולם נברא עם חוטים הממתניים לאריגה שלנו. בתוך קיומנו את המצוות, אנו לא רק מצייתים לציוויים, אלא עושים את העולם ממש; בכך אנו מתקנים את הטבע ומביאים את הבריאה כולה אל תכליתה ושלמות

גזירות תשפ"ו

רבותי, הורים ובחורים רועדים מגל המעצרים, אנשים רבים מפחדים מהגזירות הכלכליות השונות. אני רוצה לספר לכם סיפור שסיפר לי ידיד וכך אמר:

למדתי עם בחור מתחזק חצי שעה ב"בין הסדרים", וכך היינו לומדים, עד שהגיע חודש לפני מועד גיוסו. אמרתי לו: "אתה צריך להחליט – בוא ותירשם לישיבה". השיב לי הבחור: "זה לא קל לי, אני עדיין לא בשל לכך; בצבא לא יהיה לי קשה, אך בישיבה דורשים לימוד יום שלם".

הבחור פנה ללשכת הגיוס והתחיל, אך לאחר מכן שב והתחזק באמונתו והתחרט על הצעד שעשה. הוא אמר לי נחרצות: "זהו, אינני מסוגל ללכת לצבא". נכנסתי עמו אל מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל; הצגנו לפניו את המקרה, ורבי חיים שאל את

הבחור: "תורתך אמונתך?". השיב הבחור: "כן". פסק רבי חיים: "תורתו אמונתו – פטור מגיוס". הבחור חשש, אך רבי חיים שב והשיב לו בביטחון: "תורתך אמונתך – כן אתה פטור מגיוס". הבין הבחור שאם הוא שוקד על תלמודו בישיבה, הוא פטור מגיוס, שכן אמר לו רבי חיים: "תורתו אמונתו, אין להם זכויות על פי דין לגייס". הוא הבין שלא תהיה להם שליטה. סופו של דבר למד שלוש שנים בישיבה, ולקראת חתונתו, כאשר יצא להכנות לה, הוא נתפס על ידי המשטרה ונעצר. הוא שלח אותי לרבי חיים, נכנסתי ורבי חיים בירך וכו', ובסופו של דבר הוא שוחרר.

"ועשיתם אתם" אתם עושים את העולם. כאשר האדם מקבל על עצמו עול תורה במסירות, הוא אינו כפוף למערכות הטבע או לגזירות חיצוניות. כאשר אתה מקבל את העול – הבריאה נכנעת תחתך, והטבע משתנה כדי להביא לך ישועה בדרכים טבעיות, כפי שהבטיח הקב"ה: "גם אם המזלות וכל הטבע נגדך – אני אסדר שהדברים יסתדרו בשבילך ולטובתך שנוכה לךך אמן

שבת שלום!

להצלחת החתן דוד הלוי בן שרה והכלה
חיה מרים בת שפרה שיבנו בית נאמן
בישראל

שיעורי המדרשה עולים לאתר
כמו כן ניתן למצוא אתר 'בנינו'
מרתים נוספים ופרוספקט המדרשה

לעילוי נשמת האשה החשובה,
מרת מרתה [ציעורה] קנול מ"ה
בת ה'ד"ר יעושבר העמלי ז"ל מטעמנו
אלמנת ה'ד"ר שרגא פייבל קנול ז"ל
יע אייר תשפ"ו • ת.נ.צ.ב.ה.

מדרשת ראו באורי'
מזמינה אתכם לבוא לטעום
ולהתעלות יחד במסגרת
שכנולה אוהבה, שמחה ואור ...

בס"ד

יום חמישי

הרב
שבת
גודשמיט
פרשת השבוע

הרב
אהרן קרביץ
מסילת ישרים

הרב
משה
קליין
אמונה, בטחון והשקפה

יום שלישי

הרב
אהרן ברק
אהבת השם
הלכה למעשה

הרב
שוינפלד
פלא יועץ

הרב
יחזקאל
שיעור הלכה

יום שני

הרב
ישראל מיכאל
התמודדות עם
נסיבות החיים

הרב
דן חנובוב
במין האישיות
על פי פרקי אבות

הרבנית
גילי בן ארי
זוגיות עם עומק

19:00

20:00

21:00

לקבלת מלון המדרשה
מדי שבת בבוקר או
בוואצאט, יש לטלחן בדודו
למספר 052-456065 או במייל
alonreubeori@gmail.com

yomam24@gmail.com

הרבנית גילי בן ארי - 052-7113357

ראש המדרשה - הרב משה יעקב קליין: 052-7134545

הרב יעקב זילברליכט - 054-7466573

052-4158165

כתובת המדרשה
רח' הרב שמידמן 19
בני ברק